

Výchova otroků

Lenka Procházková

Mnozí z těch, co loni dávali hlasy pravicovým reformám, si neuvědomili, že svou volbou ovlivní i život zájemců o vzdělání.

Ti, co to pochopili, nemusí být cynici, třeba uvěřili, že zpoplatnění státních vysokých škol plánované od roku 2013 přispěje ke zkvalitnění výuky.

Princip „dejte a dostanete víc“ se skutečně dobře uplatnil v někdejších vesnických jednotřídkách, kdy žáci nosili kantorům něco k snědku a taky uhlí do školních kamen. Nasycený učitel a zateplení učebny vytvářelo lepší podmínky výuky než hladový učitel a děti s nudlemi u nosu. Povinné školné na státních vysokých školách ale studijní atmo-

sféru neproteplí a výuku nepozvedne, protože škola dostane o to méně peněz ze státního rozpočtu a profesori budou dál putovat za kšeftem jako hladoví dráteníci.

Další důvod, kterým reformátoři školné vysvětlují, předpokládá, že platící student státní školy se bude chovat odpovědněji než jeho neplatící předchůdci, že neztratí ani minutu zbyh-darma, takže nebude posedávat a žvanit v hospodách, nebude neúčelně brouzdat na internetu nebo na demonstracích, ale stráví těch pět nejdůležitějších let u skript, v klauzuře, která jej uchrání od vlivů rychle se měnícího světa.

Platící studenti mají být programováni k jedinému účelu: k budování své kariéry. I takový program vyžaduje součinnost studentova mozku, tedy nějaké jeho části, ale už moc nehrozí, že by došlo k infiltraci myšlenek z jiného okruhu. Akademická

svoboda, která formovala rozhled a charakter, ve vypjatých situacích i statečnost vysokoškoláků, bude obezřetně přistřižena a kolegiální vztahy mezi studenty a profesory, které na mnoha školách ještě fungují, se změní na klientské.

Zdánlivě sociální návrh na *odložené školné* myslí na klientelu z chudších rodin. Tito studenti nebudou muset platit semestry okamžitě, uhradí to za ně ochotné banky. Teprve až budou dlužníci vydělávat víc než průměrný plat, začnou úvěr bankám splácet (úroky už ale dřív). Bohatí studenti logicky zaplatí méně, protože zaplatí hned, takže je studium vyjde levněji, což je právě to sociální krédo našich reformátorů.

Reforma, která nezvedne příjem škol, a úvěry, které pomůžou bankám, se dlouhodobě podepíší na životě dlužníků. Tito absolventi vysokých škol nejenže budou ochuzeni o prožitek pěti svobodných tvůrčích let, ale

i o následnou svobodu výběru. S dluhem na krku budou hledat výnosné zaměstnání, nikoliv povolání dle svých představ, aby mohli založit rodinu, brát si hypotéky na byt a začít platit připojištění na důchod.

Listina základních práv a svobod mluví o právu na bezplatné vysokoškolské vzdělání *podle schopností občana* (soukromé vysoké školy mohou přijímat i občany méně schopné) a *podle možností společnosti*. Pokud je společností míněn český stát, což zjevně je, protože o bankách listina nemluví, pak chci připomenout, že stát tvoří rovnoprávní a svobodní občané.

Zpoplatnění státních vysokých škol zruší rovnoprávnost a svobodu studentů z chudších rodin, což je pro banky přínosné, ale pro společnost degradující. Reforma školství směřuje k výchově otroků. Asi je to její hlavní účel.

(Autorka je spisovatelka)